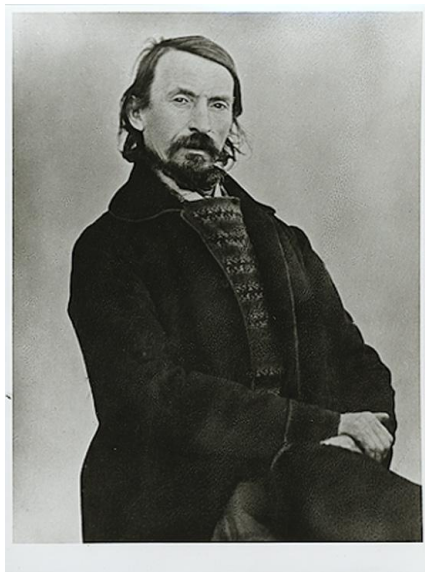

Samuel Jurkovič

Samuel Jurkovič (1796 - 1873) byl slovenský učitel, vlastenec, kulturní činitel a zakladatel družstevnictví na Slovensku. Jeho vnukem byl známý architekt Dušan Jurkovič.

Samuel Jurkovič bojoval za povznesení chudého lidu, organizoval divadelní spolky, byl spoluzakladatelem Slovenského národního divadla nitranského a Matice slovenské.

V roce 1844 založil v Sobotišti první družstvo ve střední Evropě „Gazdovský spolok“, který pro své členy obstarával levný úvěr z prostředků, které vznikaly pravidelným spořením. Jeho členové se museli mimo jiné zavázat k mravnímu životu – „vyvarovat se opilectví, nočnímu toulání a hraní karet“ – a každý rok museli vysadit dva stromy na obecním pozemku. Přes krátkou dobu svého trvání, do roku 1851, tak vytvořil základ družstevního hnutí na Slovensku.

Zasloužil se rovněž o zvýšení úrovně vesnických škol, zakládal čtenářské spolky a knihovny. Po potlačení revoluce v roce 1848 byl pronásledován a odešel nejprve na Moravu (Rusava) a pak do Prahy, kde se podílel na činnosti vlasteneckých organizací Slovanská lípa a Slovanská beseda. Po návratu na Slovensko pokračoval ve své osvětové a obrozenecké činnosti.